

Til lovforslag nr. L 58

Folketinget 2016-17

Betænkning afgivet af Børne- og Undervisningsudvalget den 6. december 2016

3. udkast

til

Betænkning

over

Forslag til lov om de gymnasiale uddannelser

[af ministeren for børn, undervisning og ligestilling (Ellen Trane Nørby)]

1. Ændringsforslag

Undervisningsministeren har stillet 4 ændringsforslag til lovforslaget.

2. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 9. november 2016 og var til 1. behandling den 15. november 2016. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Børne- og Undervisningsudvalget.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i <> møder.

Høring

Et udkast til lovforslaget har inden fremsættelsen været sendt i høring, og ministeren for børn, undervisning og ligestilling sendte den 26. august 2016 dette udkast til udvalget, jf. (folketingsåret 2015-16) BUU alm. del – bilag 255. Den 9. november 2016 sendte ministeren for børn, undervisning og ligestilling de indkomne høringssvar og et notat herom til udvalget.

Skriftlige henvendelser

Udvalget har i forbindelse med udvalgsarbejdet modtaget 1 skriftlig henvendelse fra Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier.

Undervisningsministeren har over for udvalget kommenteret den skriftlige henvendelsen til udvalget.

Deputationer

Endvidere har Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier mundtligt over for udvalget redegjort for deres holdning til lovforslaget.

Spørgsmål

Udvalget har stillet 25 spørgsmål til ministeren for børn, undervisning og ligestilling til skriftlig besvarelse, som undervisningsministeren har besvaret.

20 af udvalgets spørgsmål dels til ministeren for børn, undervisning og ligestilling, dels til undervisningsministeren, og undervisningsministerens svar herpå er optrykt som bilag 2 til betænkningen.

3. Indstillinger og politiske bemærkninger

<>

Dansk Folkepartis medlemmer af udvalget støtter lovforslaget, fordi det retter op på de fejl, der blev begået i gymnasiet i 2003, da gymnasireformen blev vedtaget. Loven forbedrer gymnasiet på en lang række områder, f.eks. ved at det tværfaglige fag almen studieforbereelse (AT) er blevet afskaffet, at der er indført adgangskrav til gymnasiet, at antallet af studieretninger er reduceret, at almindelsen (forstået som erhvervelse af kundskaber indenfor humaniora, naturvidenskab og samfundsvidenskab) er styrket, og at vigtige kulturfag som religion, historie og oldtidskundskab er fastholdt som selvstændige fag.

HF er ændret grundlæggende, så uddannelsen bliver mere rettet mod professionsbachelor-uddannelserne. Samtidig bevares det klassiske HF som enkeltfagsmulighed på VUC.

Denne reform af gymnasiet og HF vil samlet set styrke ungdomsuddannelserne og stille mere konkrete krav til de unge mennesker, der nu kan fordele sig bedre på de gymnasiale uddannelser efter evner og interesser. For det er selvfølgelig ikke alle, der skal i gymnasiet. Det er der ingen grund til. Det er hverken godt for de unge eller for gymnasiet. HF er i sin nye udgave blevet et gedigent alternativ til gymnasiet for, dem der ikke er sikre på, at de vil på universitet.

Enhedslistens medlemmer af udvalget mener, at en række ændringer, der vil betyde tilbageskridt for gymnasieuddannelserne, påvirke folkeskolen negativt og medføre betydelig risiko for en mindskelse af tilgangen til erhvervsuddannelserne.

Indførelsen af nye adgangsbetingelser vil afskære mange unge, der med de eksisterende adgangsbetingelser ville kunne optages på de gymnasiale uddannelser, fra at blive optaget på disse. De nye adgangsbetingelser vil være med til at øge karakterræset i folkeskolen, og det er stærkt beklageligt, at ændringen bringer elever i folkeskolen i den situation, at de kan betragtes som ikke at have bestået folkeskolen. De nye regler for optagelse vil i høj grad komme til at fremstå uoverskuelige for elever og forældre, og de vil stille meget store krav til den i forvejen hårdt pressede UU-vejledning, der ikke med reformen tilføjes yderligere ressourcer. De nye karakterkrav, der ligger markant højere end adgangskravene til erhvervsuddannelserne, vil endvidere bidrage til at devaluere erhvervsuddannelserne i mange unges øjne, når de skal vurdere og træffe valg mellem de forskellige ungdomsuddannelser. Et forhold, der sammen med den nye mulighed for optag på HF allerede efter 9. klasse, kan medføre et yderligere fald i tilgangen til erhvervsuddannelserne.

Det er efter Enhedslistens opfattelse stærkt problematisk at gennemføre den foreslåede meget massive indskrænkning i antallet af studieretninger. Det vil gå hårdt ud over de kreative fag og en række begyndersprogfag. I betragtning af, at det store flertal af eleverne på de gymnasiale uddannelser allerede i dag har matematik på mindst B-niveau, har det heller ikke noget fornuftigt formål at gøre matematik B obligatorisk for flere elever.

Forslaget om, at prøvekaraktererne på det nye grundforløb fremover skal tælle med i det samlede eksamensresultat, er ikke rimeligt i betragtning af, at prøverne ligger blot nogle få måneder inde i uddannelsen. Tilsvarende urimeligt er det, at GSK karakter i fremtiden kun skal tælles med i karaktergennemsnittet, når de reducerer eksamensresultatet fra eksamensbeviset.

Samlet set er det Enhedslistens opfattelse, at den foreslåede reform ikke er til gavn for udviklingen af de gymnasiale uddannelser, og at de negative konsekvenser af reformen vil blive forstærket af, at den skal udmøntes i en situation, hvor de gymnasiale uddannelser er under et kraftigt pres fra store økonomiske besparelser, som et flertal i folketinget har pålagt området uddannelsesinstitutioner.

Inuit Ataqatigiit, Tjóðveldi og Javnaðarflokkurin var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

4. Ændringsforslag med bemærkninger

Ændringsforslag

Af undervisningsministeren, tiltrådt af <>:

Til § 28

1) Stk. 2, 1. pkt., affattes således:

»Institutionens leder sikrer, at undervisningen tilrettelægges, således at eleverne gennem hele uddannelsen møder variation og progression i arbejdsformerne, og således at alle elever, uanset social baggrund, udfordres og trives fagligt, med henblik på at de bliver så dygtige, som de kan.«
[Tilføjelse af »uanset social baggrund« præciserer, at undervisningen skal tilrettelægges så alle unge udfordres og trives, uanset social baggrund]

Til § 35

2) Stk. 2, 1. pkt. affattes således:

»Institutionens leder sikrer, at undervisningen tilrettelægges, således at eleverne gennem hele uddannelsen møder variation og progression i arbejdsformerne, og således at alle elever, uanset social baggrund, udfordres og trives fagligt, med henblik på at de bliver så dygtige, som de kan.«
[Tilføjelse af »uanset social baggrund« præciserer, at undervisningen skal tilrettelægges så alle unge udfordres og trives, uanset social baggrund]

Til § 39

3) Stk. 4, affattes således:

»Stk. 4. Undervisningsministeren kan fastsætte regler om, hvilke fag og niveauer der kan og skal indgå i institutionens udbud af valgfag, og om bindinger mellem fagene.«
[Ændringen præciserer, at undervisningsministeren også kan fastsætte regler om bindinger mellem fag]

Til § 41

4) Stk. 6, affattes således:

»Stk. 6. Undervisningsministeren kan fastsætte regler om udbud og tilrettelæggelse af hf-enkeltfag, og om hvilke fag og niveauer der kan og skal indgå i institutionens udbud af valgfag, og om bindinger i og mellem fagene.«
[Ændringen præciserer, at undervisningsministeren også kan fastsætte regler om bindinger mellem fag]

B e m æ r k n i n g e r

Til nr. 1

Det fremgår af § 28, stk. 2 i det fremsatte lovforslag bl.a., at undervisningen skal tilrettelægges, så alle elever udfordres og trives fagligt, med henblik på at de bliver så dygtige, som de kan. Det fremgår af lovforslagets specielle bemærkninger til bestemmelsen, at dette gælder alle elever, uanset social baggrund.

Det vurderes hensigtsmæssigt, at det tillige fremgår af bestemmelsens ordlyd, at tilrettelæggelse af undervisningen skal ske, så alle elever, uanset social baggrund, skal udfordres og trives fagligt, så de bliver så dygtige, som de kan.

Til nr. 2

Det fremgår af § 35, stk. 2 i det fremsatte lovforslag bl.a., at undervisningen skal tilrettelægges, så alle elever udfordres fagligt, med henblik på at de bliver så dygtige, som de kan. Det fremgår af afsnit 2.1.4.2.1.7 i lovforslagets almindelige bemærkninger, at dette gælder alle elever, uanset social baggrund.

Det vurderes hensigtsmæssigt, at det tillige fremgår af bestemmelsens ordlyd, at tilrettelæggelse af undervisningen skal ske, så alle elever, uanset social baggrund, skal udfordres fagligt, så de bliver så dygtige, som de kan, samt at eleverne udover at udfordres fagligt også skal trives fagligt.

Til nr. 3

Efter den foreslåede bestemmelse *stk. 4* kan undervisningsministeren fastsætte regler om, hvilke fag og niveauer der kan og skal indgå i institutionens udbud af valgfag. Det er præciseret i bestemmelsen, at dette indebærer, at der også kan fastsættes regler om bindinger mellem fag. Ordlyden af bestemmelsen svarer derved til ordlyden i lovforslagets § 27, stk. 4, om valgfag på de treårige gymnasiale uddannelser. Udover at fastsætte regler om, hvilke nærmere definerede fag der kan og skal indgå i institutionens udbud af valg-

fag, er det hensigten at fastsætte regler om, at valg af visse fag er betinget af, at eleven følger undervisningen i andre fag på et bestemt niveau, eller at eleven i øvrigt har tilstrækkelige forudsætninger for at kunne følge undervisningen i det pågældende valgfag.

Til nr. 4

Efter den foreslåede bestemmelse *stk. 6* kan undervisningsministeren fastsætte regler om udbud og tilrettelæggelse af hf-enkeltfag, og om hvilke fag og niveauer, der kan og skal indgå i institutionens udbud af hf-enkeltfag. Det er præciseret i bestemmelsen, at dette indebærer, at der også kan fastsættes regler om bindinger i og mellem fagene. Udover bl.a. at fastsætte regler om, hvilke fag institutionerne kan og skal udbyde, er det også hensigten at fastsætte regler om bindinger i og mellem fagene. Der vil bl.a. kunne fastsættes regler om, at elever for at følge et fag på et bestemt niveau, normalt vil skulle have fulgt undervisningen i faget på det nærmest underliggende niveau, eller at det forudsætter at eleven har fulgt eller følger undervisningen i andre fag på et bestemt niveau, eller i øvrigt har tilstrækkelige forudsætninger for at kunne følge undervisningen i det pågældende fag.

Jens Henrik Thulesen Dahl (DF) nfm. Pernille Bendixen (DF) Marlene Harpsøe (DF) Dorthe Ullemose (DF)

Carsten Kudsk (DF) Marie Krarup (DF) Anni Matthiesen (V) Peter Juel Jensen (V) Jan E. Jørgensen (V)

Louise Schack Elholm (V) Carl Holst (V) Jane Heitmann (V) Henrik Dahl (LA) Danny K. Malkowski (LA)

Mette Abildgaard (KF) Annette Lind (S) Daniel Toft Jakobsen (S) Dan Jørgensen (S) Julie Skovsby (S) Mattias Tesfaye (S)

Pernille Rosenkrantz-Theil (S) fmd. Pernille Schnoor (ALT) Eva Flyvholm (EL) Jakob Sølvhøj (EL)

Carolina Magdalene Maier (ALT) Torsten Gejl (ALT) Lotte Rod (RV) Marianne Jelved (RV) Jacob Mark (SF)

Inuit Ataqatigiit, Tjóðveldi og Javnaðarflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

Socialdemokratiet (S)	46	Socialistisk Folkeparti (SF)	7
Dansk Folkeparti (DF)	37	Det Konservative Folkeparti (KF)	6
Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	34	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Enhedslisten (EL)	14	Tjóðveldi (T)	1
Liberal Alliance (LA)	13	Javnaðarflokkurin (JF)	1
Alternativet (ALT)	10	Uden for folketingsgrupperne (UFG)	1
Radikale Venstre (RV)	8		

Oversigt over bilag vedrørende L 58

Bilagsnr.	Titel
1	Høringsnotat og høringssvar, fra ministeren for børn, undervisning og ligestilling
2	Udkast til tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
3	Henvendelse af 21/11-2016 fra Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier
4	Tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
5	Ændringsforslag, fra undervisningsministeren
6	1. udkast til betænkning
7	2. udkast til betænkning

Oversigt over spørgsmål og svar vedrørende L 58

Spm.nr.	Titel
1	Spm. om kommentar til henvendelsen af 21/11-2016 fra Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier, til ministeren for børn, undervisning og ligestilling, og undervisningsministerens svar herpå
2	Spm. er tilbagetaget
3	Spm. om, hvorfor hhx og htx i lovforslaget ikke får mulighed for dispensation til at udbyde særlige studieretninger til Team Danmark elever, til ministeren for børn, undervisning og ligestilling, og undervisningsministerens svar herpå
4	Spm. om redegørelse for, om krav til matematiklæreres kompetencer er blevet ændret efter lovforslaget har været i høring, til ministeren for børn, undervisning og ligestilling, og undervisningsministerens svar herpå
5	Spm. om efteruddannelsesmulighederne for f.eks. en ingeniør, der ønsker at undervise i matematik på hhx, htx og eux, til ministeren for børn, undervisning og ligestilling, og undervisningsministerens svar herpå
6	Spm. om hvor stor en andel af de elever, der påbegynder en gymnasial uddannelse med et karaktergennemsnit på under 4 fra grundskolen, som falder fra deres gymnasiale uddannelse, til ministeren for børn, undervisning og ligestilling, og undervisningsministerens svar herpå
7	Spm. om, hvor stor en andel af eleverne med under 4 fra folkeskolen, som gennemfører en gymnasial uddannelse, der fortsætter på en videregående uddannelse inden for 27 måneder – og den tilsvarende andel for studenter med mere end 4 fra folkeskolen, til ministeren for børn, undervisning og ligestilling, og undervisningsministerens svar herpå
8	Spm. om, hvor stor en andel af elever med en gymnasial uddannelse, der efterfølgende påbegynder en erhvervsuddannelse og således bliver dobbeltuddannet – og hvordan denne andel er fordelt på elever med henholdsvis under og over 4 fra folkeskolen, til ministeren for børn, undervisning og ligestilling, og undervisningsministerens svar herpå

- 9 Spm. om, hvor stor en andel af de elever, der påbegynder en HF-uddannelse med et karaktergennemsnit på under 4 fra grundskolen, som falder fra deres HF-uddannelse, til ministeren for børn, undervisning og ligestilling, og undervisningsministerens svar herpå
- 10 Spm. om, hvor stor en andel af elever med en HF-uddannelse, der efterfølgende påbegynder en bacheloruddannelse, som falder fra deres bacheloruddannelse, til ministeren for børn, undervisning og ligestilling, og undervisningsministerens svar herpå
- 11 Spm. om tabel 1 i gymnasieaftalen kan blive tilrettet uden HF, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 12 Spm. om hvornår det planlægges at foretage ændringer i vejledningsloven og om forligskredsen inddrages i denne proces, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 13 Spm. om hensigten bag formuleringerne om »forpligtelse til at bidrage til opfyldelse af nationale uddannelses- og institutionspolitiske mål«, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 14 Spm. om hvilke typer af mål der falder inden for »nationale uddannelses- og institutionspolitiske mål«, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 15 Spm. om hvorvidt gymnasiereformen vil påvirke udviklingen i antallet af unge i den restgruppe, der ikke umiddelbart efter folkeskolen fortsætter på en ungdomsuddannelse, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 16 Spm. om hvilke økonomiske konsekvenser den nye tælleddag vil have for HF sammenlignet med hhv. STX, HTX og HHX, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 17 Spm. om hvordan udbud af den akademiske fagpakke, med øget timeantal, vil påvirke taxameterøkonomien på hhv. HF, GSK og HF-enkeltfag, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 18 Spm. om hvor stor en andel af de nuværende hf-elever der kommer direkte fra folkeskolen, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 19 Spm. om hvor mange timer der er tale om ved lærer-elev tid på hf, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 20 Spm. om der er forhindringer for samlæsning af fag på hf, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 21 Spm. om hvordan det geografiske udbud af overbygningen til hf sikres, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 22 Spm. om vinteroptag på hf kan gennemføres, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 23 Spm. om hvilke universitetsuddannelser det er hf'ere i dag søger, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 24 Spm. om hvor mange unge, regeringen forventer, der vil vælge at gå direkte fra 9. klasse og ind på en ny hf, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 25 Spm. om, hvordan denne lovtekst skal udmøntes, og om der skal knyttes sanktioner og tilsyn til forpligtelsen, til undervisningsministeren, [og ministerens svar herpå]

Bilag 2

Nogle af udvalgets spørgsmål til ministeren for børn, undervisning og ligestilling og undervisningsministerens svar herpå

Spørgsmål 5-10 til ministeren for børn, undervisning og ligestilling og undervisningsministerens svar herpå er optrykt efter ønske fra V.

Spørgsmål 11-25 til undervisningsministeren og ministerens svar herpå er optrykt efter ønske fra S.

Spørgsmål 6:

Vil ministeren redegøre for, hvor stor en andel af de elever, der påbegynder en gymnasial uddannelse med et karaktergennemsnit på under 4 fra grundskolen, som falder fra deres gymnasiale uddannelse?

Svar:

36 pct. af de elever, som påbegyndte en gymnasial uddannelse i 2012 med et karaktergennemsnit fra grundskolen på under 4, faldt fra deres gymnasiale uddannelse.

Gennemsnittet fra grundskolen er beregnet som gennemsnittet i de bundne prøvafag. Det beregnes som et gennemsnit af prøverne i hhv. dansk, matematik, fysik/kemi og engelsk. Hvis eleverne mangler en eller flere prøveafleveringer, vil eleverne tælles med til dem, som får under 4. Elever, som ikke er registreret i grundskolens 9. eller 10. klasse, eller som har karakterer fra før de bundne prøvafag blev indført i 2007, er ikke medtalt i beregningen.

Spørgsmål 7:

Vil ministeren redegøre for, hvor stor en andel af eleverne med under 4 fra folkeskolen, som gennemfører en gymnasial uddannelse, der fortsætter på en videregående uddannelse inden for 27 måneder – og den tilsvarende andel for studenter med mere end 4 fra folkeskolen?

Svar:

64 pct. af eleverne, som har under 4 fra grundskolen, og som gennemfører en gymnasial uddannelse, fortsætter på en videregående uddannelse inden for 27 måneder. Den tilsvarende andel for elever med over 4 fra grundskolen er på 77 pct.

Gennemsnittet fra grundskolen er beregnet som gennemsnittet i de bundne prøvafag. Det beregnes som et gennemsnit af prøverne i hhv. dansk, matematik, fysik/kemi og engelsk. Mangler eleverne en eller flere prøveafleveringer, vil eleverne tælles med til dem, som får under 4. Elever, som ikke er registreret i grundskolens 9. eller 10. klasse, eller som har karakterer fra før de bundne prøvafag blev indført i 2007, er ikke medtalt i beregningen.

Spørgsmål 8:

Vil ministeren redegøre for, hvor stor en andel af elever med en gymnasial uddannelse, der efterfølgende påbegynder en erhvervsuddannelse og således bliver dobbeltuddannet – og hvordan denne andel er fordelt på elever med henholdsvis under og over 4 fra folkeskolen?

Svar:

11 pct. af de elever, som fik en gymnasial uddannelse i 2012, påbegyndte inden for 27 måneder en erhvervsuddannelse.

For elever med under 4 i gennemsnit fra grundskolen er det 22 pct. af de elever, som fik en gymnasial uddannelse i 2012, som påbegyndte en erhvervsuddannelse inden for 27 måneder.

For elever med over 4 i gennemsnit fra grundskolen er det 11 pct. af de elever, som fik en gymnasial uddannelse i 2012, som påbegyndte en erhvervsuddannelse inden for 27 måneder.

Det bemærkes, at eleverne først opnår to ungdomsuddannelser, hvis de fuldfører den påbegyndte erhvervsuddannelse.

Gennemsnittet fra grundskolen er beregnet som gennemsnittet i de bundne prøvefag. Det beregnes som et gennemsnit af prøverne i hhv. dansk, matematik, fysik/kemi og engelsk. Mangler eleverne en eller flere prøveflæggelser, vil eleverne tælles med til dem, som får under 4. Elever, som ikke er registreret i grundskolens 9. eller 10. klasse, eller som har karakterer fra før de bundne prøvefag blev indført i 2007, er ikke medtalt i beregningen.

Spørgsmål 9:

Vil ministeren redegøre for, hvor stor en andel af de elever, der påbegynder en HF-uddannelse med et karaktergennemsnit på under 4 fra grundskolen, som falder fra deres HF-uddannelse?

Svar:

40 pct. af de elever, som påbegyndte en hf-uddannelse i 2012 med et karaktergennemsnit fra grundskolen på under 4, faldt fra deres hf-uddannelse.

Gennemsnittet fra grundskolen er beregnet som gennemsnittet i de bundne prøvefag. Det beregnes som et gennemsnit af prøverne i hhv. dansk, matematik, fysik/kemi og engelsk. Mangler eleverne en eller flere prøveflæggelser, vil eleverne tælles med til dem, som får under 4. Elever, som ikke er registreret i grundskolens 9. eller 10. klasse, eller som har karakterer fra før de bundne prøvefag blev indført i 2007, er ikke medtalt i beregningen.

Spørgsmål 10:

Vil ministeren redegøre for, hvor stor en andel af elever med en HF-uddannelse, der efterfølgende påbegynder en bacheloruddannelse, som falder fra deres bacheloruddannelse?

Svar:

21 pct. af studenterne fra hf i 2010-2012, som efterfølgende påbegyndte en bacheloruddannelse inden for 27 måneder, faldt fra denne inden for det første år.

For de studenter fra hf i 2010-2012, som påbegyndte en professionsbachelor inden for 27 måneder, faldt 19 pct. fra inden for det første år.

For de studenter fra hf i 2010-2012, som påbegyndte en akademisk bachelor inden for 27 måneder, faldt 25 pct. fra denne inden for det første år.

Spørgsmål 11:

Kan tabel 1 i gymnasieaftalen blive tilrettet uden HF, idet det er misvisende at sammenstille dem?

Svar:

Aftaleteksten vedrørende styrkede gymnasiale uddannelser fik tilslutning fra forligskredsen den 3. juni 2016 og kan som sådan ikke ændres.

Tabellen i aftaleteksten er baseret på tilgangstal for 2014. En beregning - baseret på seneste tilgangstal for 2015 - på, hvor stor en andel af ansøgerne til de treårige gymnasiale uddannelser, som ikke opfyldte de adgangsforsudsætninger, der indgår i aftalen fra juni måned, viser følgende resultat:

Tabel 1: Andel, som ikke opfylder adgangsforsudsætningerne, fordelt på treårige gymnasiale uddannelser, beregnet på baggrund af tilgangen til de gymnasiale uddannelser i 2015

	hhx	htx	stx	I alt
Opfylder ikke forsudsætninger	10 %	8 %	5 %	7 %

Kilde: UVM, egne beregninger

Spørgsmål 12:

Ministeren bedes oplyse, hvornår det planlægges at foretage ændringer i vejledningsloven og om forligskredsen inddrages i denne proces?

Svar:

Alle de ændringer, som Aftale om styrkede gymnasiale uddannelser giver anledning til i forhold til vejledningsloven, kommer til udmøntning med de ændringer, der fremgår af § 12 i lovforslag nr. L 59 om indførelse af folkeskolens afgangseksamen, adgangskrav til erhvervsuddannelserne og ændringer som følge af lovgivning om de gymnasiale uddannelsers indhold m.v.

Gymnasieforligskredsen har været inddraget i processen omkring ændringerne i L 59.

Spørgsmål 13:

Ministeren bedes uddybe hensigten bag formuleringerne om »forpligtelse til at bidrage til opfyldelse af nationale uddannelses- og institutionspolitiske mål« (følgeloven § 1, stk. 3) samt begrundelse for, hvorfor denne formulering indgår som lovtækt? I forlængelse heraf bedes ministeren uddybe, hvordan denne lovtækt skal udmøntes. Forventes det, at der knyttes sanktioner og tilsyn til forpligtelsen? I så fald hvordan skal disse så foregå og hvilke vurderingskriterier skal institutionerne leve op til?

Svar:

Gældende lovgivning indeholder ikke specifikke forpligtelser for institutionerne til at efterleve nationale uddannelses- og institutionspolitiske mål, der rækker udover institutionens aktuelle udbud, eller hvor de kan være til fordel for enkelte af de aktuelle udbud fremfor andre.

De foreslåede bestemmelser tydeliggør, at bestyrelserne på de enkelte institutioner - udover at være forpligtet på de konkrete uddannelsesformål, som institutionen har - skal inddrage hensyn til, hvordan opfyldelsen af de konkrete uddannelsesformål sker henset til de nationale uddannelses- og institutionspolitiske mål, der er opstillet for de pågældende områder. Det kunne fx være 95-pct.-målsætningen, ambition om at bryde negativ social arv eller lignende. De enkelte institutioner er en del af et samlet uddannelsessystem, der skal være effektivt ikke alene for den enkelte institution på lokalt plan, men også på nationalt plan.

Det ændrer ikke ved, at institutionerne skal være uafhængige, dvs. at den enkelte institution skal indrette sin virksomhed alene med henblik på at varetage institutionens egne interesser til gavn for dens elever og kursister, og at den ikke må indgå i et styret fællesskab eller på anden måde være styret af uvedkommende eller udefrakommende interesser.

Det er kun, hvor den samlede effekt af en institutions beslutninger gør, at det bliver kontraproduktivt i forhold til de nationale uddannelses- og institutionspolitiske mål, at beslutningerne kan vurderes at være i modstrid med bestemmelsen. Det kan f.eks. være, hvis institutionen ensidigt prioriterer at højne visse elevers faglige niveau og trivsel og ikke fremme alle elevers faglige niveau og trivsel.

Hvis en institution efter ministeriets opfattelse ikke lever op til forpligtelsen, kan ministeriet efter gældende sanktionsbestemmelser give et konkret påbud til institutionen om at ændre den pågældende virksomhed. Hvis et påbud ikke opfyldes, kan ministeriet efter omstændighederne tilbageholde tilskud, lade tilskud bortfalde helt eller delvis eller kræve tilskud tilbagebetalt helt eller delvis.

Spørgsmål 14:

Ministeren bedes uddybe, hvilke typer af mål der falder inden for »nationale uddannelses- og institutionspolitiske mål«. Præcis hvilke mål er det, uddannelsesinstitutionerne forpligtes på, som ikke allerede er en del af deres forpligtelse. Og hvilke parter inddrages i beslutningen herom?

Svar:

Aftale om styrkede gymnasiale uddannelser fra 3. juni 2016 rummer nedenstående tre mål, der falder inden for »nationale og uddannelses- og institutionspolitiske mål«. De er i aftalen anført under overskriften »Retningsgivende mål og styrket kvalitetsudvikling«. Kort formuleret er målene følgende:

Skolerne skal udfordre alle elever, så de bliver så dygtige som de kan, herunder at alle elever, uanset social baggrund, får realiseret deres potentiale bedst muligt

Der skal sættes retning for øget indsats vedr. elevernes trivsel med det mål, at opnå en bedre elevtrivsel i de gymnasiale uddannelser

Kvaliteten i de gymnasiale uddannelser skal styrkes i forhold til de videregående uddannelser samt i forhold til at øge andelen af studenter, der benytter deres gymnasiale uddannelse som grundlag for en videregående uddannelse.

Reglerne i følgeloven (§ 1, nr. 3, og § 2, nr. 2) kan f.eks. komme i anvendelse, hvis en institution, der udbyder to uddannelser, ensidigt tilrettelægger sine aktiviteter med henblik på at få flere elever på den ene uddannelse fremfor den anden, selvom de nationale uddannelsesmålsætninger tilsiger det omvendte.

Beslutning om nationale uddannelses- og institutionspolitiske mål er truffet ved politisk aftale og kræver involvering af respektive forligs-/aftaleparter for at kunne ændres.

Spørgsmål 15:

Ministeren bedes redegøre for, hvorvidt gymnasiereformen, herunder de nye adgangsforsætninger, vil påvirke udviklingen i antallet af unge i den restgruppe, der ikke umiddelbart efter folkeskolen fortsætter på en ungdomsuddannelse?

Svar:

Jeg forventer, at gymnasiereformen, herunder de nye adgangsforsætninger, vil medføre, at færre unge påbegynder en gymnasial uddannelse. Set i sammenhæng med reformen af erhvervsuddannelserne forventer jeg desuden, at der samtidig sker en stigning i antallet af unge, der vælger en erhvervsuddannelse. Jeg forventer endvidere, at de nye adgangsforsætninger til ungdomsuddannelserne vil bidrage til en øget indsats i grundskolen og dermed til at reducere antallet af unge, som ikke opfylder adgangsforsætningerne til mindst én af ungdomsuddannelserne.

På den baggrund forventer jeg, at gymnasiereformen, herunder de nye adgangsforsætninger, medvirker til en reduktion i antallet af unge i den restgruppe, der ikke umiddelbart efter folkeskolen fortsætter på en ungdomsuddannelse.

Spørgsmål 16:

Ministeren bedes foretage en vurdering af, hvilke økonomiske konsekvenser den nye tælleddag, der indføres i forbindelse med gymnasiereformen, vil have for HF sammenlignet med hhv. STX, HTX og HHX. Vil den nye tælleddag ramme HF hårdere i kraft af den særlige elevsammensætning og dermed give højere frafald?

Svar:

I Forslag til Lov om de gymnasiale uddannelser ændres tælleddagen, der ligger til grund for udbetalingen af taxametertilskud på 1. semester, fra den 20. undervisningsdag til umiddelbart efter grundforløbet (den 60. undervisningsdag). Dette betyder, at institutionerne fremover kun modtager taxametertilskud for de elever, som gennemfører grundforløbet.

Fra 1. september til 15. november falder i gennemsnit 2,4 pct. af de elever, som starter på en gymnasial uddannelse i august, fra. På stx og hf er andelen hhv. 1,8 pct. og 4,5 pct. og på hhx og htx er andelen hhv. 3,5 pct. og 3,8 pct.

Som konsekvens af ændringen af tælle dagen vil institutionerne forventeligt modtage færre midler, men bliver skolerne bedre til at fastholde eleverne som følge af initiativerne i reformen, ikke mindst det nye grundforløb i de treårige uddannelser og den nye hf-uddannelse, så ændrer økonomien sig tilsvarende.

Ændringen af tælle dagen medfører mindre udgifter på 34 mio. kr. i 2017, heraf vedrører 10 mio. kr. hf. Fuldt indfaset fra 2018 og frem medfører ændringen af tælle dagen mindre udgifter på 44 mio. kr., hvoraf 13,1 mio. kr. vedrører hf.

Størstedelen af skolerne vil opleve en reduktion i tilskud på mindre end 0,25 pct. af det samlede tilskud. Derudover vil der, særligt på gymnasierne, være en gruppe, som vil opleve en reduktion på 0,25 – 0,50 pct., og enkelte skoler vil opleve fald i tilskud på op til 1,1 pct., jf. tabel 1.

Tabel 1

Spredning imellem skolerne på de forskellige områder

Forventet reduktion i tilskud som følge af ændret tælle dag	Almene gymnasier	VUC'ere	Erhvervsskoler (udbydere af htx og hhx)
Mindre end 0,25 pct.	74 (61 pct.)	15 (63 pct.)	44 (83 pct.)
0,25 – 0,50 pct.	38 (31 pct.)	9 (38 pct.)	9 (17 pct.)
0,51 – 0,75 pct.	7 (6 pct.)	0 (0 pct.)	0 (0 pct.)
0,76 – 1,00 pct.	1 (1 pct.)	0 (0 pct.)	0 (0 pct.)
1,01 – 1,25 pct.	1 (1 pct.)	0 (0 pct.)	0 (0 pct.)
Antal gymnasier	121	24	53

Kilde: UVM beregninger på senest kendte frafaldsdata

En eventuel effekt af indførelsen af adgangskravet er ikke medregnet, men det er rimeligt at forvente, at der vil være et vist sammenfald mellem de elever, som fremadrettet ikke opfylder adgangskravet, og de elever, der i dag frafalder uddannelsen i løbet af de første tre måneder.

Det fremgår af de almene bemærkninger til lovforslaget, at økonomivurderingen tager udgangspunkt i det nuværende frafald og udviklingen i frafaldet vil blive fulgt tæt, så utilsigtede u hensigtsmæssigheder undgås.

Spørgsmål 17:

Ministeren bedes redegøre for, hvordan udbud af den akademiske fagpakke, med øget timetal, vil påvirke taxameterøkonomien på hhv. HF, GSK og HF-enkeltfag?

Svar:

Udbuddet af udvidede (akademiske) fagpakker på toårigt hf medfører, at eleverne på disse fagpakker får forøget deres timetal med 250 timer. Som følge af timeforøgelsen er undervisningstaxameteret på toårigt hf forhøjet med 15 mio. kr. årligt.

Samtidig betyder indførelsen af udvidede fagpakker, at hf-elevenes efterfølgende behov for gymnasial supplering forventes at falde i et omfang svarende til 16 mio. kr. årligt.

Det bemærkes, at taxameterøkonomien på GSK derudover påvirkes af flere adgangsgivende obligatoriske fag og medregningen af karakterer fra suppleringsfag i elevernes gennemsnit.

Spørgsmål 18:

Hvor stor en andel af de nuværende hf-elever kommer direkte fra folkeskolen?

Svar:

Ca. hver tredje elev på toårigt hf kommer direkte fra grundskolen, og andelen har været relativt stabil i en årrække, jf. tabel 1.

Tabel 1: Andel elever på hf som kommer direkte fra grundskolen, 2007-2015

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Direkte fra grundskolen	36%	37%	35%	36%	37%	37%	35%	36%	33%
Ikke direkte fra grundskolen	64%	63%	65%	64%	63%	63%	65%	64%	67%
Samlet	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Kilde: Undervisningsministeriet, databanken og egne beregninger.

Spørgsmål 19:

Hvor mange timer er der tale om ved lærer-elev tid på hf?

Svar:

Det fremgår af Forslag til Lov om de gymnasiale uddannelser § 37, stk. 1, 3 og 4, at undervisningstiden, som omfatter den samlede lærerstyrede elevaktivitet, er mindst 1.705 klokketimer på den toårige uddannelse til hf-eksamen.

Undervisningstiden overstiger normalt ikke 1.755 timer. Dog er undervisningstiden for elever med udvidet fagpakke udvidet med 250 timer, dvs. mindst 1.955 timer.

Spørgsmål 20:

Er der forhindringer for samlæsning af fag på hf? Hvordan forholder det sig med fagpakker?

Svar:

Det fremgår af Forslag til Lov om de gymnasiale uddannelser § 34, stk. 2, at ministeren kan fastsætte regler om klasse- og holddannelsen og om samlæsning internt i uddannelsen og mellem uddannelser. Af lovbemærkninger til § 34 fremgår det, at det er hensigten bl.a. at fastsætte regler om betingelserne for at kunne samlæse fag, herunder hvilke læreplaner, der kan følges på samlæsende hold, og hvilke forhold der i øvrigt skal iagttages for at sikre, at alle elever kan få det optimale faglige udbytte på samlæsende hold.

Det fremgår endvidere af lovforslagets § 34, stk. 1 og af bemærkningerne hertil, at fagpakkeklasserne skal understøtte et fagligt samspil mellem fagpakkefagene, obligatoriske fag, faggruppe og valgfag, samt elevernes sociale og faglige tilhørsforhold i klassen. Hovedparten af undervisningen skal foregå i klassen, samtidig med at elevernes individuelle ønsker og valg kan tilgodeses ved samlæsning på tværgående hold eller på tværs af gymnasiale uddannelser.

Spørgsmål 21:

Hvordan sikres det geografiske udbud af overbygning til hf?

Svar:

Det fremgår af Forslag til Lov om de gymnasiale uddannelser § 65 stk. 3, at en person, som har en hf-eksamen uden overbygning eller en højere forberedelseseksamen uden overbygning, gennem et supplerende overbygningsforløb bestående af nærmere bestemte enkeltfag kan opnå en sådan overbygning. Indholdet af et sådant supplerende overbygningsforløb fastlægges i et samarbejde mellem den gymnasiale institution og kursisten, og forløbet skal kunne afvikles inden for et halvt år. I forløbet kan indgå undervisning på hold fra gymnasiale suppleringskurser eller fra hf-enkeltfag.

Det kan supplerende oplyses, at overbygningsforløb vil kunne opnås på institutioner, der udbyder hf-enkeltfag eller gymnasial suppleringskursus. Der er ca. 70 hf-centre, hf-kurser og voksenuddannelsescentre, som udbyder hf-enkeltfag. Der er ca. 35 udbydere af gymnasial suppleringskursus, heraf nogle der samtidig er udbydere af hf-enkeltfag. Udbyderne repræsenterer en stor geografisk spredning i landets regioner og kommuner.

Spørgsmål 22:

Kan vinteroptag på hf gennemføres?

Svar:

Spørgsmål om starttidspunkter for gymnasiale uddannelsesudbud er ikke omfattet af Forslag til Lov om de gymnasiale uddannelser.

Der er i øjeblikket hold på den toårige uddannelse til hf-eksamen, som efter en forsøgsordning er startet og afsluttes i vinterterminen. Den tidligere minister på området har indstillet forsøget med virkning fra denne vinter. På hf-enkeltfag er der optag på hold flere gange årligt, herunder om vinteren.

Jeg kan oplyse, at jeg i lighed med den foregående undervisningsminister er indstillet på at drøfte hvilke optagelsesterminer, der fremadrettet er behov for på den toårige uddannelse til hf-eksamen, med gymnasieforsøgskredsen.

Spørgsmål 23:

Hvilke universitetsuddannelser er det, hf'ere i dag søger, og hvilke adgangsforsætninger kræver de?

Svar:

Undervisningsministeriet er ikke i besiddelse af data, som viser den præcise fordeling af hf'ere på universitetsuddannelser, men vedlagte tabel 1 i bilag 1 giver et indtryk af fordelingen. Tabellen viser hvilke hovedtyper af universitetsuddannelser, der er valgt af de personer, som fuldførte en hf-uddannelse i 2013, her anført som det antal, der 27 måneder efter aflagt hf-eksamen er i gang med en akademisk bacheloruddannelse, samt hvilken andel de udgør af det samlede antal fuldførte hf-eksaminer i 2013.

Af de godt 6000 personer, der fuldførte en hf-uddannelse i 2013, er 12,4 pct. (749 studerende) i gang med en akademisk bacheloruddannelse 27 måneder efter aflagt hf-eksamen. Det fremgår af tabellen, at de er fordelt på et bredt udsnit af de akademiske bacheloruddannelser. I tabellen er desuden anført de specifikke adgangskrav for hver af de pågældende uddannelser eller grupper af uddannelser.

Bilag 1

Tabel 1. Andel og antal, som 27 mdr. efter fuldført hf i 2013 er i gang på en akademisk bachelor og uddannelsens adgangskrav.

Akademisk bachelor	Andel af fuldførte	Antal	Specifikke adgangskrav
Samfundsvidenskab, Forvaltningsuddannelser	1,6 %	95	Dansk A, engelsk B, matematik B og enten historie B, idehistorie B, samfundsfag B eller samtidshistorie B
Naturvidenskab	1,5 %	88	Afhængig af studiet, men typisk dansk A, engelsk B, matematik A og enten fysik B og kemi B eller fysik B og bioteknologi A eller geovidenskab A og kemi B eller muligvis kemi B, biologi A og fysik C.
Humaniora	1,4 %	83	Dansk A, engelsk B og enten historie B, idéhistorie B eller samtidshistorie B samt yderligere et fremmedsprog (begynderprog A eller fortsættersprog B)
Erhvervsøkonomi, HA	1,2 %	72	Dansk A, engelsk B, matematik B og enten historie B, idehistorie B, samfundsfag B, samtidshistorie B eller international økonomi B
Jura	1,2 %	72	Dansk A, engelsk B og enten historie B, idehistorie B, samfundsfag B eller samtidshistorie B
Psykologi	1,0 %	59	Dansk A, engelsk B, matematik B og enten historie B, idehistorie B, samfundsfag B eller samtidshistorie B

Fremmedsprog	0,8 %	51	Dansk A, engelsk B, og enten historie B, idéhistorie B eller samtidshistorie B samt (afhængig af sprogfaget) det pågældende sprog på A-niveau (begyndersprog) eller B-niveau (fortsættersprog)
Teknisk videnskab (Civilingeniør)	0,6 %	37	Dansk A, engelsk B, matematik A samt enten fysik B og kemi B eller fysik B og bioteknologi A eller geovidenskab A og kemi B
Humaniora, kulturelle	0,5 %	31	Dansk A, engelsk B og enten historie B, idéhistorie B eller samtidshistorie B samt yderligere et fremmedsprog (begyndersprog A eller fortsættersprog B)
Medicin	0,5 %	28	Dansk A, engelsk B, matematik A samt enten fysik B og kemi B eller fysik B og bioteknologi A eller geovidenskab A og kemi B eller kemi B, biologi A og fysik C
Samfundsfag mv.	0,4 %	22	Dansk A, engelsk B, matematik B og enten historie B, idéhistorie B, samfundsfag B eller samtidshistorie B
Humanistisk-teknologisk uddannelse mv.	0,3 %	20	Afhængig af uddannelsen, men typisk dansk A, engelsk B og matematik B eller matematik A
Erhvervsprog	0,3 %	18	Dansk A, engelsk A eller B (afhængig af studiet) og enten historie B, idéhistorie B, samfundsfag B eller samtidshistorie B samt typisk de(t) valgte sprog på A-niveau (begyndersprog) eller B-niveau (fortsættersprog)
Arkitekt	0,3 %	18	Optagelsesprøve
Bibliotekar	0,2 %	12	Dansk A, engelsk B og enten historie B, idéhistorie B eller samtidshistorie B samt yderligere et fremmedsprog (begyndersprog A eller fortsættersprog B)
Veterinærmedicin	0,2 %	10	Dansk A, engelsk B, matematik A og enten fysik B og kemi B eller fysik B og bioteknologi A eller geovidenskab A og kemi B eller kemi B, biologi A og fysik C.
Fødevarer og jordbrug mv.	0,1 %	7	Dansk A, engelsk B, matematik A og enten fysik B og kemi B eller fysik B og bioteknologi A eller kemi B og geovidenskab A
Farmaceut	0,1 %	7	Dansk A, engelsk B, matematik A og enten fysik B og kemi B eller fysik B og bioteknologi A eller geovidenskab A og kemi B eller kemi B, biologi A og fysik C
Kunstneriske	0,1 %	6	Typisk bestået optagelsesprøve
Teologi	0,1 %	6	Dansk A, engelsk B, græsk A og latin A
Sundhedsuddannelser, øvrige (fx sundhed og informatik, kiropraktor)	0,1 %	5	Afhængig af studiet, men typisk dansk A, engelsk B, matematik A og enten fysik B og kemi B eller fysik B og bioteknologi A eller geovidenskab A og kemi B eller kemi B, biologi A og fysik C
Samlet	12,4 %	749	

Kilde: UVM's database.

Spørgsmål 24:

Hvor mange unge, forventer regeringen, vil vælge at gå direkte fra 9. klasse ind på en ny hf?

Svar:

I 2014 kom godt hver tredje elev på toårigt hf direkte fra 10. klasse. I 2014 svarede det til 3.300 ud af 9.100 elever, der i alt blev optaget på toårigt hf.

Det er vanskeligt at forudsige, hvor mange elever, der fremadrettet vil vælge at tilgå toårigt hf direkte fra 9. klasse. I de økonomivurderinger, som ligger til grund for Aftale om styrkede gymnasiale uddannelser, er det forudsat, at ca. 25 pct. af de elever, der i dag kommer direkte fra 10. klasse, svarende til ca. 825 elever, fremadrettet vil vælge at tilgå toårigt hf direkte fra 9. klasse.